

## Linnuharuldused Eestis 2025: Eesti linnuharulduste komisjoni aruanne nr 21

ANNI MILLER & UKU PAAL

Eesti Ornitoloogiaühing, Veski 4, 51005 Tartu

E-mail: estonianrc@gmail.com



### KOKKUVÕTE

Käesolev aruanne on Eesti linnuharulduste komisjoni (edaspidi HK) 21. kokkuvõte meil harva ja juhuslikult esinevate lindude kohtamisteadetest. Lõplik hinnang anti 126 teatele, neist kinnitati 113 (90%) ja tagasi lükati 13. Eesti lindude nimestikku lisandus peegeltormilind (*Ardena grisea*) ja taksonoomiliste muudatuste tõttu kaotati kolm liiki. Eesti lindude nimestikus on seisuga 31.12.2025 kokku 400 loodusliku päritoluga ja meil või naabermaades püsiva asurkonna moodustanud sissetalutud liiki.

### KOMISJONI KOOSSEIS JA TÖÖKORD

HK koosseisu kuulus avaldatavate teadete läbivaatamisel viis põhiliiget ja kuni viis varuliiget, kes asendasid vajaduse korral põhiliikmeid. Komisjoni liikmed vaatasid teated igaüks eraldi läbi ja andsid neile sõltumatu hinnangu. Kui kogunes vähemalt neli heakskiitvat otsust ja viies ei olnud tagasilükkav, loeti teade vastuvõetuks ning kui vähemalt kolm liiget otsustas teadet mitte tunnustada, loeti see tagasilükatuks. Muudel puhkudel arutati teadet komisjoni koosolekul ning vajaduse korral tehti lõplik otsus hääletamise teel.

HK 2025. aasta novembri koosoleku otsusega ei eristata komisjonis enam põhi- ja varuliikmeid. Aruandes aval-

datavate teadete käsitlemise ajal oli HK koosseis järgmine: **ANNI MILLER** (sekretär alates 30.11.2025), **MIHKEL METSLAID** (esimees ja sekretär kuni 29.11.2025), **JOHAN BOEIJKENS** (liige alates 7.12.2025), **MADIS KARU** (liige alates 3.10.2025), **STEN LASSMANN** (liige alates 29.11.2025), **PELLE MELLOV**, **KALLE MURU** (liige alates 29.11.2025), **JAN NORDBLAD** ja **UKU PAAL**. Lisaks HK liikmetele osalesid komisjoni töös konsultantidena **ANNIKA FORSTEN**, **HANNU HUHTINEN** ja **DICK FORSMAN**.

### VAATLUSANKEETIDE TÄITMISEST

HK-s käsitlemisele kuuluva liigi või alamliigi isendi kohtamisel tuleb täita

vaatlusankeet. Nii käsitletavate liikide nimestik kui ka vaatlusankeet on kättesaadavad Eesti Ornitoloogiaühingu veebilehel. Vaatlusankeet tuleb täita võimalikult kiiresti, enne kui üksikasjad ununevad. Suur abi on teatele lisatud fotost, videost või helisalvestisest. Vaatlejad peavad arvestama sellega, et kõik HK-s tunnustamata linnuharulduste kohtamisteaded jäävad välja harulduste andmebaasist, neid ei avaldata ja nendega ei arvestata vastava ala linnustiku ülevaadete koostamisel. HK töökorraldusest ja vaatluste hindamisega seonduvast saab pikemalt lugeda eelnevast HK aruandest.

Harulduste info kogumine on uute vaatlusandmebaaside ja sotsiaalmeedia leviku tõttu väljakutse. Tihti ei saadeta infot enam otse HK-le ja komisjoni liikmetel kulub palju aega vaatluste ülesleidmiseks. Eriti puudutab see Eestit külastavate välismaiste vaatlejate linnuleide. Vaatlustele lisatud tõendusmaterjalid lihtsustavad sageli HK hindamisprotsessi, kuid välisriikide hallatavate andmebaaside vaatlused on tihti lisainfota ja tõendusmaterjalideta. Sageli jäävad need leiud ka pärast päringuid lisainfoga täiendamata ja HK-le edastamata. See on uus reaalsus, millega HK oma töös leppima peab, kuid palume neid tõendamata materjale Eesti linnustikku kajastavas kirjanduses mitte kasutada. HK poolt käsitletavate liikide kontrollitud ja kinnitatud vaatlusi soovitame vaadata HK aruandest. Kui leiate digi-

avarustest infot harulduste kohta, keda pole HK aruannetes esitatud, siis palun informeerige HK-d.

### LÄBIVAADATUD TEADETE HULK

Kokku vaadati läbi ja anti lõplik hinnang 126 teatele, mis pärinevad aastatest 1923–2025. Teadetest 113 (90%) kinnitati ja 13 lükati tagasi. Lisaks hinnati uuesti viis varasemalt kinnitatud või tagasi lükatud teadet. Samuti õnnestus koguda üllatavalt palju infot HK-le seni edastamata varasemate teadete kohta nii andmekogudest kui otsesuhtlusel vaatlejatega (32 leidu). Allpool on esitatud teadete jagunemine aastate kaupa, sulgudes on tagasi lükatud teadete arv:

|            |              |               |
|------------|--------------|---------------|
| 1923 - 1   | 2007 - 1     | 2019 - 1      |
| 1981 - 1   | 2013 - (1)   | 2022 - 3 (3)  |
| 1984 - (1) | 2014 - 1     | 2023 - 3      |
| 1996 - 1   | 2015 - 2     | 2024 - 7 (2)  |
| 1999 - 3   | 2016 - 1     | 2025 - 84 (5) |
| 2002 - 1   | 2017 - 1     |               |
| 2003 - 1   | 2018 - 1 (1) |               |

Kuna mitme teate kohta ei ole veel lõplikku otsust tehtud ja mõnda vaatlust on käsitletud korduvalt, siis on HK-s läbi vaadatud teadete tegelik arv suurem.

Kõigi HK-s käsitletavate liikide kõik aktsepteeritud (heaks kiidetud) vaatlused on esitatud Eesti Ornitoloogiaühingu veebilehel ([www.eoy.ee/hk](http://www.eoy.ee/hk)).

**MUUTUSED EESTI LINDUDE NIMESTIKUS JA UUS TAKSONOOMIA**

Eesti linnuliikide nimestiku koostamisel on 2025. aastast alates kasutusel uus taksonoomiline süsteem AviList (AviList Core Team, 2025).

Loodusliku päritoluga liikidest (A-kategooria) lisandus Eesti lindude nimestikku 2025. aastal peegel-tormilind (*Ardenna grisea*).

Seisuga 31.12.2025 on Eesti lindude nimestikus 400 loodusliku päritoluga või meil (või naabermaades) püsiva asurkonna moodustanud sissetalutud liiki (A-, B- või C-kategooria). Teadmata päritoluga (D-kategooria) liike on viis ja vangistusest pääsenud (E-kategooria<sup>1</sup>) liike üksteist. D- ja E-kategooria liike põhinimestikku ei kanta.

Eesti linnunimestiku koostamisel on varem kasutatud mitmeid taksonoomilisi süsteeme ja ühtlustatud globaalse taksonoomilise süsteemi järele on olnud suur vajadus. Nüüd on kompromisstulemus avaldatud: AviList (AviList Core Team 2025). Selle loojad on seadnud sihiks, et liiginimistut hakatakse kasutama nii teaduses, linnukaitses kui ka linnuvaatlejate hulgas üle maailma. Uus süsteem ongi juba laialdaselt kasutusel ja loodetavasti toob see hektilistes muutustes olnud linnutaksonoomiasse pikema stabiilsuse.

AviListi on välja töötanud linnutaksonoomia tööühm, millesse kuuluvad BirdLife Internationali, Cornelli ornito-

toloogialabori, Ameerika Ornitoloogiaühingu (AOS), Rahvusvahelise Ornitoloogiaühingu (IOU) ja Avibase'i esindajad. Uus liiginimestik asendab Rahvusvahelise Ornitoloogiakongressi (IOC) ja Clementsi nimestikud ning seda on kavas uuendada igal aastal.

AviListi kasutuselevõtt tähendab, et esimest korda on olemas ühtne üleilmne lindude liiginimistust, mille koostamisse on kaasatud maailma juhtivad linnutaksonoomia eksperdid. 2025. aasta juuni seisuga sisaldab see 46 seltsi, 252 sugukonda, 2376 perekonda, 11 131 liiki ja 19 879 alamliiki. Kõigil huvilistel on võimalik nimestiku veebist tasuta alla laadida (avilist.org).

Võrreldes eelnevalt kasutusel olnud IOC süsteemiga on AviList liikide lahku-loomise osas konservatiivsem ja Eesti linnunimestikku tuleb kolme liigi võrra lühendada:

- **ameerika-piilpart** (*Anas carolinensis*) – ameerika piilpart (*Anas carolinensis*) muutus piilpardi (*Anas crecca*) alamliigiks, nagu ta ka kunagi varem on olnud (McLaughlin et al., 2020; Spaulding et al., 2023).
- **mustvares** (*Corvus corone*) – liigistaatuse kaotasid mustvares (*Corvus corone*) ja hallvares (*Corvus cornix*), saades taas varese (*Corvus corone*) alamliikideks, kuigi tõdetakse, et seda taksonipaari peaks veel põhjalikumalt uurima (Poelstra et al., 2014; Vijay et al., 2016).
- **ida-kaelustäks** (*Saxicola stejnegeri*) –

tõdetakse, et ida-kaelustäks (*Saxicola stejnegeri*) toomine liigi staatusele on olnud ennatlik ja teda loetakse siiski endiselt niidu-kaelustäks (*Saxicola maurus*) alamliigiks (Zink et al., 2009; Illera et al., 2008).

Lisaks kahanes ka Eestis kohatud teadmata päritoluga (D-kategooria) liikide arv, sest seni eraldi liigiks peetud aafrika harksaba (*Milvus aegyptius*) loetakse nüüd AviListi põhjal must-harksaba (*Milvus migrans*) alamliigiks.

Vaatlusel ajavahemikul on AviListi süsteemis tehtud veel muudatusi, mis puudutavad ka Eesti lindude nimestikku. Väiketüll (varasemalt *Charadrius dubius*) on paigutatud perekonda *Thinornis*. Baleaari tormilind (*Puffinus mauretanicus*) on taas paigutatud vahemere tormilinnu (*Puffinus yelkouan*) alamliigiks, seega meil kohatud taksoni uus teaduslik nimetus on *Puffinus yelkouan mauretanicus*. Eesti linnuliikide nimestik on leitav Eesti Ornitoloogiaühingu kodulehelt (eoy.ee).

**TEATED**

Järgnevalt on esitatud varasemates HK aruannetes avaldamata teated Eestis kohatud haruldaste linnuliikide kohta kuni 2025. aasta lõpuni. Kõik need teated on HK läbi vaadanud ja teinud kas heakskiitva või tagasilükkava otsuse. Käsitluses olevaid vaatlusi ei avaldata enne otsuse tegemist.

Liigi nimetuse järel on sulgudes esitatud neli arvu. Esimene arvupaar märgib

vastavalt linnuleidude (-vaatluste) ja isendite hulka kuni aastani 2024 (kaasa arvatud), teine paar linnuleidude ja isendite hulka aastal 2025. Arvude asemel on X, kui teateid või linde pole olnud võimalik täielikult loendada (teadmata arv pesapoegi, andmete puudulikkus, samad isendid erinevates kohtades või samas kohas erinevatel aegadel jne).

Kui teates on isendite, paaride vms arv märkimata, on mõeldud üht lindu, paari vms. Kui vaatluse kohta on olemas tõendmaterjal (foto, video, helisalvestis vms), siis on see märgitud konkreetse teate järele.

Kuna Eesti administratiivne jaotus on pidevalt muutunud, siis andmete võrreldavuse huvides kasutab HK kohanimede esitamisel põhiliste haldusüksustena ajaloolisi kihelkondi, nagu ka eelnevates aruannetes. Kihelkonnad on ornitoloogiliselt aktiivsest perioodist (1840–2025) ligi poole kestel käibinud ka ametlike haldusüksustena ning neid kasutatakse tänini näiteks keele-, rahva- jm teaduses.

**KASUTATUD LÜHENDID**

khk = kihelkond, mk = maakond (2025. aasta jaotuse järgi, kui erineb põlisest), is = isend, 1a = samal kalendriaastal sündinud, 1a+ = vähemalt eelmisel kalendriaastal sündinud, 2a = eelmisel kalendriaastal sündinud, 2a+ = enne eelmist kalendriaastat sündinud jne, ad = adultne, vanalind, juv = juveniilne, noorlind, ♂ = isaslind, ♀ = emaslind, ♂♀ = paar.

<sup>1</sup> E-kategooria nimekirja on kantud vaid need vangistusest pääsenud liigid, kes Eesti tingimustes vastu pidada suudavad.

**TUNNUSTATUD TEATED. A-, B- JA C-KATEGOORIA**  
**ACCEPTED RECORDS. CATEGORIES A, B AND C**

**Lääne-mustlagle** *Branta bernicla hrota* (35/61 – 2/2)

22.09.2025 Põõsaspea neem, Noarootsi khk, Läänemaa ad (Markku Huhta-Koivisto) (foto).

24.09.2025 Põõsaspea neem, Noarootsi khk, Läänemaa (Annika Forsten, Matti Rekilä, Markku Huhta-Koivisto, Pekka Komi, Martti Siponen, Veikko Salo) (foto).

Mustlagle läänepoolne alamliik, kes pesitseb Gröönimaal ja Teravmägedel ning talvitab Loode-Euroopas. Lääne-mustlagle on Eestis tõenäoliselt arvatust sagedasem külaline, sest mustlagle massrände ajal on kogenud vaatlejaid läänerrannikul rännet jälgimas harva. Samas on mustlagle alamliikide vahel täheldatud segapesitsemist ja hübriidide eristamine “puhastest” isenditest võib vahel olla lausa võimatu.

**Lühinokk-hani** *Anser brachyrhynchus* (kuni 2001)

02.05.1999 Audru polder, Audru khk, Pärnumaa 2 is (Mauri Leivo).

Iga-aastane väikesearvuline läbierandaja, kelle kohtamisteateid käsitles HK kuni 2001. aastani.

**Mandariinpart** *Aix galericulata* (44/53 – 3/4)

20.–23.04.2025 Narva-Jõesuu l, Vaivara khk, Ida-Virumaa ♂ ad (Juri Mjatlin) (foto).

02.05.–02.09.2025 Rakvere l, Rakvere khk, Lääne-Virumaa ♂ ad (Meelis Haiba, Liina Haiba, Piia Haiba jt) (foto).

08.05.2025 Paisumaa, Märjamaa khk, Raplamaa 2 ♂ ad (Eero Praks) (foto).

Mandariinpart on levinud Ida-Palearktises: Venemaa Kaug-Idas, Hiinas, Jaapanis. Lääne-Euroopas on ta tavaline tiigilind, kuid vangistusest pääsenud isendite baasil on tekkinud järjest kasvavad metsistunud asurkonnad Briti saartel ning Mandri-Euroopas Prantsusmaast Poolani (Keller et al., 2020). Enamik meil kohatud mandariinpartidest pärinevad tõenäoliselt nendest metsistunud asurkondadest. Kuna tegemist on kergesti äratuntava liigiga, keda kohatakse iga-aastaselt, on mandariinpart HK otsusega 2026. aastast HK-s käsitletavate liikide nimestikust välja arvatud.

**Ida-mustvaeras** *Melanitta americana* (19/19 – 1/1)

22.07.2024 Põõsaspea neem, Noarootsi khk, Läänemaa ♂ ad (Jon Jörpeland, Antero Lindholm).

29.08.2025 Põõsaspea neem, Noarootsi khk, Läänemaa ♂ ad (Annika Forsten, Antero Lindholm).

Ida-mustvaeras pesitseb Põhja- ja Kirde-Aasia ning Põhja-Ameerika arktistel aladel. Varem peeti teda mustvaera alamliigiks. Liigi määramine on keeruline, kuna vaeraid nähakse enamasti vaid põgusalt möödalennul ning linde ei saa kaugelt distantsilt detailselt vaadelda. Mustvaeraliikide eristamisel tuleb vaadelda nokakühmu kuju ja kollase värvuse ulatust nokas. Ka tavalisel mustvaeral võib noka harva ulatuslikult kollane olla.

**Siberi tõmmuvaeras** *Melanitta stejnegeri* (15/15 – 4/4)

05.11.2024 Põõsaspea neem, Noarootsi khk, Läänemaa ♂ ad (Annika Forsten) (foto).

31.08.2025 Põõsaspea neem, ♂ ad (Annika Forsten, Antero Lindholm, Jan Nordblad) (foto).

12.09.2025 Põõsaspea neem, ♂ ad (Annika Forsten) (foto).

25.09.2025 Põõsaspea neem, ♂ ad (Annika Forsten) (foto).

27.09.2025 Põõsaspea neem, ♂ ad (Pelle Mellov, Kalle Muru, Riho Männik jt) (foto).

Siberi tõmmuvaera pesitsusalad asuvad Ida-Siberis, Euroopas on ta haruldane eksikülaline. Tõmmuvaera haruldaste taksonite eristamine tavalisest tõmmuvaerast (*Melanitta fusca*) on keerukas ja eeldab väga häid vaatlusolusid. Veelgi keerulisem on ameerika tõmmuvaera (*Melanitta deglandi*) ja siberi tõmmuvaera (*Melanitta stejnegeri*) eristamine teineteisest, möödalendavate isendite puhul suudetakse üldjuhul määrata vaid vanu isaslind. Fotodest on sellises vaatlusolukorras palju abi, sest määramisel tuleb tähele panna mitmeid pisidetaile – pea ja noka profiili, silma taga oleva valge laigu kuju, kollase ja punase värvuse ulatust nokal. Noor- ja emaslindude määramine eeldab ideaalseid vaatlusolusid. Lisaks on veel kahtlustatud ameerika ja siberi tõmmuvaera hübriidiseerumist hariliku tõmmuvaeraga. Ristumise ulatusest eri taksonite vahel on teadmised puudulikud ja samuti ei ole võimalikest hübriididest saadaval head illustratiivset materjali.

**Punanokk-vart** *Netta rufina* (70/87 – 1/1)

15.04.2025 Tamula järv, Rõuge khk, Võrumaa ♂ ad (Maiki Must, Maidu Kõoleht, Margit Päkk jt) (foto).

Punanokk-vart on levinud Lääne- ja Kesk-Euroopast ida suunas Mongooliani. Põhja suunas küünib püsivalt Taani ja Poolani, juhupeitsemisi on teada Lõuna-Lätistki (Keller et al., 2020). Eestis on vaatluste arv viimastel aastatel sagenenud.

**Valgesilm-vart** *Aythya nyroca* (15/ca 18 – 1/1)

12.07.2025 Orjaku, Käina khk, Hiiumaa ♂ ad (Pekka Leskelä).

Lõuna- ja kagupoolse levilaga liik, keda Eestis kohatakse harva. Käesolevast sajandist on HK kinnitanud 12 vaatlust ja varasemast ajast kokku üldse vaid neli teadet. Haruldaste vartide määramisel tuleb olla hoolikas ja alati arvestada ka hübriidide võimalusega.

**Ameerika piilpart** *Anas crecca carolinensis* (3/3 – 1/1)

01.05.2025 Rahuste, Jämaja khk, Saaremaa ♂ (Regina Dahlström, Ari Väättäinen jt) (foto).

Eesti 4. leid. Varem peeti ameerika piilparti eraldi liigiks, aga nüüd käsitletakse AviListi taksonoomia järgi teda piilparti alamliigina. Ameerika piilpart on levinud Põhja-Ameerikas ja on seal üks arvukamaid partlasi. Lääne-Euroopas kohatakse seda alamliiki arvukalt igal aastal, Ida-Euroopas on ta väikesearvuline eksikülaline.

**Mustkael-pütt** *Podiceps nigricollis* (37/X – 2/3)

03.02.2025 Vergi, Haljala khk, Lääne-Virumaa (Jon Gallagher).

27.–30.05.2025 Maardu l, Harjumaa 2 ad (Toomas Tõnisalu jt) (foto).

Lõunapoolse levilaga liik, kes Põhja-Euroopasse esib suhteliselt harva. Vaatluste hulk on meil viimasel kümnendil kasvanud ja liiki kohatakse nüüd Eestis juba peaaegu iga-aastaselt. Talvel on mustkael-pütti kohatud meil praeguseks kolm korda.

**Väiketrapp** *Tetrax tetrax* (6/6 – 1/1)

03.06.2025 Audru polder, Audru khk, Pärnumaa ♂ (Margus Ellermaa).

Eesti 7. leid. Väiketrapp on lõunapoolse levilaga peamiselt kuivade rohumaaade lind, kelle levila on jagunenud kaheks – Lääne-Euroopas pesitseb väiketrapp Portugalis, Hispaanias, Prantsusmaal ning Sardiinia saarel, idapoolne pesitsusala ulatub Mustast merest Altaini. Põhja-Euroopas on väiketrapp haruldane eksikülaline. Pärast pikka pausi on 2020. aastatel Eestist üllatavalt juba kolm leidu.

**Väikehuik** *Zapornia parva* (1954–2009)

18.06.1999 Purtsi, Rõngu khk, Tartumaa = Valga mk (Risto Lammin-Soila, Timo Pettay).

Regulaarne väikesearvuline pesitseja. HK käsitles väikehuigu teateid aastatel 1954–2009.

**Roosterind-tüll** *Eudromias morinellus* (62/ca 237 – 1/1)

28.08.2015 Käsmu, Haljala khk, Lääne-Virumaa 2 1a (Dieter Ebert) (foto).

01.09.2025 Tartu l, Tartumaa (Tiiu Tali, Uku Paal) (automaatsalvestis<sup>2</sup>).

Roosterind-tüll peamiselt pesitsusalad Euroopas on Šotimaal ja Põhja-Fennoskandias; Aasias on ta levinud Põhja-Siberis ning Uuralites ja Lõuna-Siberi mäestikes. Eestis on liik väikesearvuline hajus läbirändaja, kes võib olla tavalisem, kui väheste leidude põhjal järeldada saab. Sageli teeb roosterind-tüll rändepeatusi küntud põldudel, kus linde on väga raske märgata.

**Mustjalg-tüll** *Anarhynchus alexandrinus* (6/6 – 1/1)

03.05.2025 Haeska, Martna khk, Läänemaa ♂ (Jyrki Kuusela jt) (foto).

Eesti 7. leid. Mustjalg-tüll on Vahemeremaades tavaline ja Loode-Euroopas lokaalselt levinud haudelind.

**Hallkibu** *Xenus cinereus* (58/74 – 0/0)

05.10.2024 Lahetaguse, Kihelkonna khk, Saaremaa 1a (Rainer Häggblom, Hannu Juka, Simo Jokinen).

Idapoolne liik, kelle lähimad pesitsusalad on Lääne-Venemaal. Viimasel kümnendil on hallkibu vaatlused meil sagenenud ja liiki on kohatud pea igal aastal (v.a 2005. aastal).

**Puna-veetallaja** *Phalaropus fulicarius* (33/32 – 1/1)

06.10.–08.11.2025 Omedu, Kodavere khk, Jõgevamaa 1a (Eve Kalavus jt) (foto) ja tõenäoliselt sama isend 16.–25.11.2025 Kodavere, Kodavere khk, Tartumaa (Kaspar Kolk jt) (foto).

Kõrg-Arktika haudelind, kes Põhja-Euroopas on harv külaline. Eestis kohatakse puna-veetallajat tavaliselt läänerannikul sügisel, harvemini kevadel, kuid mitte igal aastal. Peipsi järve rannikul ei ole meil puna-veetallajat varem kohatud.

**Määramata pääsujoosur** *Glareola sp.* (4/4 – 0/0)

17.08.2022 Kodesmaa, Pärnu-Jaagupi khk, Pärnumaa (Eedi Lelov).

Pääsujoosurite määramine pole lihtne, sest oluliste tunnuste nägemine sõltub suuresti vaatlusoludest (sealhulgas eriti valgusoludest).

<sup>2</sup> Automaatsalvestise puhul on liigi hääl salvestatud iseseisvalt töötavale diktofonile. See tähendab, et reaajas lindu ei kuulnud ja hääl on tagantjärele salvestiselt määratud. Üldiselt on tegemist öörände salvestistega.

**Pikksaba-änn** *Stercorarius longicaudus* (alates 2005) (33/40 – 0/0)

31.08.2022 Purekkari neem, Pärisea, Kuusalu khk, Harjumaa 2a (Toomas Traagel) (foto).

25.09.2023 Salme, Anseküla khk, Saaremaa 1a (Rainer Hägglom).

Pikksaba-änn pesitseb tundras, ka Fennoskandias. Rändeteena kasutab liik Norra merd ja Põhjamerd ning meil on ta haruldane läbirändaja. Kuna ännide määramine ei ole lihtne, otsustas HK alates 2005. aastast võtta pikksaba-änni HK-s käsitletavate liikide nimestikku. Purekkaris kohatud isend on esimene tõestatud 2. kalendriaasta linnu kohtamine Eestis.

**Naerutiir** *Gelochelidon nilotica* (5/5 – 1/1)

31.05.2025 Karala, Kihelkonna khk, Saaremaa ad (Hannu Juka, Rainer Hägglom).

Eesti 6. leid. Naerutiir on levinud paiguti üle kogu maailma, Euroopas peamiselt lõuna- ja kaguosa maades. Eestile lähimad pesitsusalad on Saksamaal ja Taanis, kuid Põhja-Euroopasse eksib ta suhteliselt harva.

**Habeviires** *Chlidonias hybrida* (16/29 – 1/3)

24.05.-19.06.2025 Kärevere, Äksi khk, Tartumaa 1-3 is (Pelle Mellov jt) (video).

Lõunapoolse levilaga liik, kes meile satub suhteliselt harva. Habeviires on varem korduvalt pesitsenud Lätis ja 2022. aastal õnnestus teha kindlaks ka liigi esimene pesitsus Eestis.

**Karbuskajakas** *Ichthyaetus melanocephalus* (32/X – 3/3)

21.04.2025 Piirumi, Häädemeeste khk, Pärnumaa 2a (Roni Väisänen).

29.07.2025 Mustvee I, Torma khk, Jõgevamaa 1a (Matti Koivula) (foto).

29.07.2025 Põõsaspea neem, Noarootsi khk, Läänemaa 1a (Annika Forsten, Harri Taa-vetti, Marja Kuosa, Ira Rekilä, Matti Rekilä) (foto).

Lääne-, Lõuna- ja Kesk-Euroopa ning Väike-Aasia liik, kelle levila on viimaste küm-nendite jooksul laienenud. Lähimad püsivad pesitsusalad paiknevad Valgevenes, Poolas, Saksamaal ja Hollandis. Eestis on karbuskajakas harv külaline, kes on meil 1960. aastatel juhuslikult isegi pesitsenud.

**Lõuna-hõbekajakas** *Larus michahellis* (2/2 – 0/0)

23.04.2023 Läänemeri, Sõrve säärest 30 km läänes; Meelste laht, Reigi khk, Hiiumaa ♀. Sama lind ka 09.05.2023 Liivi laht, Kihnu saarest 10 km edelas; Väinameri, Matsalu lahe

suue; Läänemeri, Vormsi saarest põhjas."

Eesti 2. leid. Sateliitsaatjaga INTERREX Rings & Telemetry interrex-tracking.com projekti isend koodnimega Klaudia. Seade pandud linnule 27.04.2021 Lõuna-Poolas Kozielno veehoidlal. Lind püüti pesalt ja ta oli paarunud koldjalg-hõbekajakaga (*Larus cachinnans*). Lõuna-hõbekajaka eristamine lähiliikidest on ülimalt keeruline ja varasema Eesti esmavaatluse määrangu kinnitamiseks kasutati ka välisekspertide abi.

**Jääkaur** *Gavia immer* (10/10 – 2/2)

13.05.2025 Puise, Ridala khk, Läänemaa 2a (Margus Ellermaa, Cees Witkamp).

15.05.2025 Kalana, Reigi khk, Hiiumaa ad (Uku Paal, Mike Coleman jt) (foto).

Jääkaur on Põhja-Ameerika ja Islandi haudelind, kes talvitab ka Loode-Euroopa rannikul. Läänemerel on jääkaur harv eksikülaline.

**Peegel-tormilind** *Ardenna grisea* (0/0 – 1/1)

27.10.2025 Sõrve poolsaarest läänes avamerel, Saaremaa (Agata Balicka, Marcin Dyduch, Paweł Malczyk, Alexander Hagge) (foto).

Esmasleid. Peegel-tormilinnu pesitsusalad asuvad Uus-Meremaal, Ida-Austraalias ning Lõuna-Ameerika lõunatipus. Väljaspool pesitsusaega hulguvad peegel-tormilinnud laialt ringi ja on näiteks Atlandi ookeanil regulaarsed talvitajad. Läänemerele satub liik väga harva.

**Tõmmuiibis** *Plegadis falcinellus* (6/4 – 1/1)

10.09.2025 Sääre, Jämaja khk, Saaremaa 1a (Timo Pettay) (foto).

Eesti 5. leid. Lõunapoolse levilaga liik, kes Põhja-Euroopasse satub harva. Tõmmuiibise lähimad pesitsusalad asuvad Ungaris ja Ukrainas.

**Väikehüüp** *Botaurus minutus* (X/X – 14/18)

10.06.2007 Sutlepa meri, Noarootsi khk, Läänemaa ♂ ad (anon).

30.05.2025 Soinaste, Kambja khk, Tartumaa (Art Villem Adojaan, Mari Remm, Johan Boeijkens, Karl-Erik Kanal).

01.06.2025 Jaama, Vaivara khk, Ida-Virumaa ♂ (Pelle Mellov).

02.06.2025 Jaama, Vaivara khk, Ida-Virumaa 3 is ♂ (Pelle Mellov) (helisalvestis).

02.06.2025 Jaama, Vaivara khk, Ida-Virumaa ♂ (Pelle Mellov).

07.06.–22.07.2025 Ilmatsalu paisjärv, Tartu-Maarja khk, Tartumaa 1-2 ♂ (Brecht Caers) (foto).

08.06.2025 Vaibla, Kolga-Jaani khk, Viljandimaa ♂ (Art Villem Adojaan, Tõnis Leib, Anni Kutser, Jaak Pärtel, Kristjan Adojaan) (helisalvestis).

11.06.2025 Pikareinu, Kanepi khk, Põlvamaa ♂ (Kaarel Vöhandu) (helisalvestis).

16.06.2025 Poka järv, Võnnu khk, Tartumaa ♂ (Kaspar Kolk).

16.–17.06.2025 Teilma, Puhja khk, Tartumaa ♂ (Pelle Mellov jt).

07.07.2025 Tamula järv, Põlva/Rõuge khk, Võrumaa ♂ (Maiki Must, Maidu Kõoleht) (helisalvestis).

14.08.2025 Tartu 1, Tartumaa 2 is (Uku Paal) (automaatsalvestis).

24.08.2025 Jaama, Vaivara khk, Ida-Virumaa ♂ (Pelle Mellov, Annaleena Vaher).

06.09.2025 Tartu 1, Tartumaa (Uku Paal) (automaatsalvestis).

Lõunapoolse levilaga liik, keda peidulise eluviisi tõttu leitakse meil harva. Väikehüüp on Eestis 1930.–1960. aastatel ka pesitsenud, aga seejärel langes liigi arvukus kogu Euroopas. Viimastel aastatel on liigi vaatlused meil oluliselt sagenenud ja 2025. aastal oli erakordselt palju väikehüübi vaatlusi. HK otsusega arvati väikehüüp 2026. aastast HK-s käsitletavate liikide nimestikust välja.

**Siidhaigur** *Egretta garzetta* (16/14 – 0/0)

10.09.2024 Padise, Harju-Madise khk, Harjumaa (Carlos Talabante).

Lõuna-Euroopas laialt levinud lind, kes Põhja-Euroopasse satub harva. Siidhaigrut kohati Eestis esmakordselt 2005. aastal. Pärast seda on leiud sagenenud ja näiteks 2022. aastast on rekordiliselt 3 vaatlust.

**Hõbehaugas** *Elanus caeruleus* (1/1 – 2/2)

03.05.2025 Vasula, Tartu-Maarja khk, Tartumaa 2a (Urmas Abel).

23.08.2025 Tõugu, Kadrina khk, Lääne-Virumaa ad ssp. *caeruleus* (Marko Mitt) (foto).

Eesti 2. ja 3. leid. Aafrikas ja Aasias laialt levinud liik, kes alates 19. sajandi teisest poolest on pesitsenud Pürenee poolsaarel. Hõbehauka levila Euroopas laieneb ja eksikülalisi satub ka Põhja-Euroopasse (Ławicki & Perlman, 2017).

Eestis kohatud ssp. *caeruleus* on levinud Pürenee poolsaarel, Aafrikas ja Araabia poolsaare edelaosas. Lähis-Idast kuni Ida-Hiina ja Kagu-Aasiani on levinud ssp. *vociferus*, mis erineb nominaat-alamliigist laiemalt tumeda alatiiva poolest (Forsman, 2016).

**Kaeluskotkas** *Gyps fulvus* (6/6 – 1/1)

08.06.2025 Tila, Tartu-Maarja khk, Tartumaa 2a (Andres Kalamees, Mare Kalamees jt) (foto).

Vahemeremaades levinud paigalind, kes Põhja-Euroopasse eksib harva.

**Määramata kaeluskotkas** *Gyps sp.* (1/1 – 0/0)

28.05.2024 Höbringi, Noarootsi khk, Läänemaa (Jaak Tammekänd) (foto).

Võib kahtlustada, et see lind on 04.06.2024 Tutermaal kohatud kumai-kaeluskotkas. Paraku ei ole dokumentatsioon liigi täpsustamise jaoks piisav.

**Stepiviu** *Buteo rufinus* (5/5 – 3/3)

08.07.2025 Reinu, Saarde khk, Pärnumaa 2a (anon) (foto).

03.–07.08.2025 Varudi, Viru-Nigula khk, Lääne-Virumaa (Pelle Mellov, Anni Miller, Jaan Grosberg jt) (foto).

17.09.2025 Vihula, Haljala khk, Lääne-Virumaa 1a (Sergei Listov) (foto, video).

Eesti 6.-8. leid. Stepiviu on levinud Lõuna- ja Kagu-Euroopas, Kesk-Aasias ja Lähis-Idas ning Põhja-Aafrikas. Talvitusasad ulatuvad lõunas India ja Kesk-Aafrikani. Meile lähimad pesitsusasad asuvad Bulgaarias ja Lõuna-Venemaal. 2025. aastal vaadeldi Eestis rekordiliselt palju stepiviusid.

**Mesilasenäpp** *Merops apiaster* (36/>75 – 3/6)

20.04.2025 Kabli, Häädemeeste khk, Pärnumaa 2 (Ira Rekilä, Matti Rekilä).

04.05.2025 Rootsiküla, Kihnu khk, Pärnumaa 2 (Kari Pohjola) (helisalvestis).

29.05.2025 Vetla, Kose khk, Harjumaa 2 (Jüri Kõiv jt) (foto).

Lõunapoolse levilaga liik, kelle lähimad püsivad pesitsusasad on Poolas, Ukrainas ja Lõuna-Venemaal ning kes on sel sajandil regulaarselt pesitsenud ka Lätis. Mesilasenäppe kohatakse Eestis siiski üllatavalt harva ja mitte igal aastal. Selle liigi puhul võib Eestis oodata ka esimesi pesitsusjuhte ja pikemalt peatuvate isendite puhul võiks

selle võimalusega arvestada.

**Tamme-kirjurähn** *Dendrocoptes medius* (kuni 2005)

11.01.2002 Vana-Vastseliina, Vastseliina khk, Võrumaa ad (Uku Paal).

20.04.2003 Aardla polder, Nõo khk, Tartumaa (Riho Marja).

Varasemalt hübriidikahtlusega tagasilükatud teated (Ots & Paal, 2004; Ots & Klein, 2005). Tamme-kirjurähni Eestisse levimise algusperioodil nõuti selle liigi vaatluste puhul detailset näomustrite kirjeldust. Uuemate teadmiste põhjal esineb kirjurähnide hübriide erakordselt harva ja nende kahe vaatluse puhul polnud põhjust hübriidi kahtlustada. Valgeselg- ja suur-kirjurähni hübriidi kohtamisest on Eestist teada vaid üks dokumenteeri-mata vaatlus, kuid tamme-kirjurähn on meil muutunud üldlevinud haudelinnuks.

**Stepipistrik** *Falco cherrug* (1/1 – 1/1)

03.–19.08.2025 Hälvati ja Soovälja, Lihula khk, Pärnumaa la (Rainer Häggblom, Hannu Juka, Olavi Kottonen jt) (foto).

Eesti 2. leid. Stepipistrik on lõunapoolse levilaga liik, kes pesitseb ka Lõuna- ja Ida-Euroopas; idas ulatub liigi levila Ida-Hiinani. Meile lähimad pesitsusala-d asuvad Ukrainas ja Ungaris. Põhja-Euroopasse eksib stepipistrik harva ja osa levilast väljaspool kohatud isenditest on puuripõgenikud. Eesti esmaleid oli siia 2010. aastal eksinud isend, kes tuvastati tänu satelliitsaatjale, mis oli paigaldatud noorlinnule (koodnimega „Gyula“) eelneval aastal Ungaris.

**Mustlauk-õgija** *Lanius minor* (38/X – 2/2)

30.05.–01.06.2025 Audru polder, Audru khk, Pärnumaa ♂ (Sebastian Andrejeff, Hannu Huhtinen, Ville Kirstilä, Markus Lampinen jt) (foto).

14.07.2025 Päite, Jõhvi khk, Ida-Virumaa ♂ (Margus Pensa jt) (foto).

Lõunapoolne liik, kelle pesitsuslevila ulatus XIX sajandil Tartumaani ja XX sajandi algul Petserimaani. Nüüd satuvad Eestisse üksikisendid peamiselt hiliskevadel ja varasügisel.

**Mustvares** *Corvus corone corone* (14/14 – 0/0)

08.–10.10.2023 Puise, Ridala khk, Läänemaa (Cees Witkamp jt) (fotod).

Mustvarestjahallvarestpeetisenikasutatutaksonoomiapõhjaleraldiliikideks, kuid AviListi järgi on nad taas varese alamliigid. Mustvarese eristamine noorest künnivaresest ei ole lihtne,

lisaks tuleb määramisel arvestada hall- ja mustvarese hübriidi võimalusega. HK võtab must-varese teated käsitlemisele vaid hea fotodokumentatsiooni või detailse kirjelduse olemasolul.

**Tuttlõoke** *Galerida cristata* (alates 1991) (X/X – 2/3)

10.05.2025 Põõsaspea neem, Noarootsi khk, Läänemaa (Antero Lindholm) (foto).

27.09.2025 Sõrve säär, Jämaja khk, Saaremaa 2 is, neist üks samas ka 28.09.2025–08.01.2026 (Timo Pettay, Frank Moffatt jt) (foto).

Lõunapoolse levilaga liik, kes on Eestis haruldane ja kelle kõiki teateid käsitleb HK alates 1991. aastast. Tuttlõoke võib välimuse järgi olla põldlõokesest raskesti eristatav – tuti ole-masolu ei ole diagnostiline tunnus. Põhjalikult tuleb kirjeldada tiiva alapooli ja tagaserva värvust, saba pikkust, noka kuju ja häälistsusi. Tuttlõoke käitub sageli väga usaldavalt ning vaatluse fotoga dokumenteerimine on enamikul juhtudel lihtne.

**Padu-roolind** *Acrocephalus agricola* (44/51 – 2/2)

19.08.2025 Pulgoja, Häädemeeste khk, Pärnumaa la (Christel Rose Bachmann, Jaak Tammekänd, Indrek Tammekänd, Heili Tammekänd, Jakob Tammekänd, Liine Tammekänd) (foto, rõngastatud).

21.08.2025 Pulgoja, Häädemeeste khk, Pärnumaa la (Aivo Klein) (foto, rõngastatud).

Padu-roolinnu levila ulatub Mustast merest kuni Ida-Hiinani. Liigi lähimad teadaolevad püsipesitsusala-d jäävad Lõuna-Ukrainasse (Keller et al., 2020), kuid liik on pesitsenud ka Soomes (Väisänen et al., 2015). Eestis kohatud isendid on tabatud (üht isendit ka vaadel-dud) ühe erandiga kas Vaibla või Pulgoja linnurõngastusjaamas.

**Tuhk-lehelind** *Phylloscopus humei* (9/9 – 5/6)

07.10.2025 Puise, Ridala khk, Läänemaa (Margus Ellermaa) (foto).

19.10.2025 Maanteküla, Jämaja khk, Saaremaa (Uku Paal) (foto, helisalvestis).

24.10.2025 Tagaranna, Mustjala khk, Saaremaa (Margus Ellermaa, Jukka Salokangas) (foto, helisalvestis).

04.–19.11.2025 Riguldi, Noarootsi khk, Läänemaa (Antero Lindholm, Annika Forsten) (foto, helisalvestis).

20.10.–02.12.2025 Sääre, Jämaja khk, Saaremaa 1 ja alates 04.12.2025–14.12.2025 samas 2 is (Uku Paal jt) (foto, helisalvestis).

Sise-Aasia liik, keda varem peeti vööt-lehelinnu alamliigiks. Euroopas on ta haruldane eksikülaline, keda kohatakse peamiselt oktoobris ja novembris. 2025. aasta sügisel oli kõigjal Euroopas liigil rekordiline esinemine.

**Tõmmu-lehelind** *Phylloscopus fuscatus* (13/13 – 2/2)

03.10.1999 Kabli, Häädemeeste khk, Pärnumaa (Agu Leivits, Pekka Komi) (foto, röntgastatud).

19.–20.10.2025 Ruhnu s, Ruhnu khk, Saaremaa (Margus Ellermaa, Jukka Salokangas).

Siberi liik, kes Euroopas on eksikülaline (peamiselt püütakse sügiseti linnujaamades).

**Roosa-kuldnokk** *Pastor roseus* (37/36 – 2/2)

08.08.2025 Ülejõe, Türi khk, Järvamaa 1a (Siim Vaar) (foto).

18.–28.09.2025 Puise, Ridala khk, Läänemaa 1a (Margus Ellermaa, Cees Witkamp jt) (foto).

Aasia ja Kagu-Euroopa steppide liik, kes mõnel aastal satub arvukalt ka mujale Euroopasse. Kui vanalinnu määramine on lihtne, siis noorlinnu ülesleidmine kuldnokaparvest on keerukam.

**Kaelusrästas** *Turdus torquatus* (kuni 1991)

22.04.–07.05.1981 Ülendi, Reigi khk, Hiiumaa 8–12 is (Aare Elend, Vello Tarning).

Varasemalt liiga suure isendite arvu tõttu tagasi lükatud vaatlus. Nüüdseks teame, et liik on meil läänerrannikul sage läbirändaja ja vahel kohatakse ka suuremaid rändesalku.

**Kaelus-kärbsenäpp** *Ficedula albicollis* (X/X – 7/10)

21.06.2014 Viidu, Kihelkonna khk, Saaremaa ♂ 2a, paar must-kärbsenäpiga (*Ficedula hypoleuca*) (poegadega pesa) (Tõnu Talvi) (foto).

suvi 2015 Viidu, Kihelkonna khk, Saaremaa ♂ (Tõnu Talvi).

suvi 2016 Viidu, Kihelkonna khk, Saaremaa ♂ (Tõnu Talvi).

suvi 2017 Viidu, Kihelkonna khk, Saaremaa ♂ (Tõnu Talvi).

07.06.2018 Viidu, Kihelkonna khk, Saaremaa ♂ 2a+, paar must-kärbsenäpiga (poegadega pesa) (Tõnu Talvi) (foto).

18.05.2022 Pahapilli, Mustjala khk, Saaremaa ♂ (Rein Nellis, Maarja Nõmm).

12.–14.05.2024 Maleva, Kaarma khk, Saaremaa ♂ (Rein Nellis, Maarja Nõmm, Riste Nellis, Meelis Hein).

31.05.2024 Lõmala, Anseküla khk, Saaremaa ♂ ad (Rainer Häggblom).

27.04.2025 Rootsiküla, Kihelkonna khk, Saaremaa ♂ 2a (Tiitu Tali, Hannes Pehlak, Kristo Raud jt) (foto).

30.04.2025 Vanakubja, Mustjala khk, Saaremaa ♂ (Rein Nellis).

01.05.2025 Metsapere, Kihelkonna khk, Saaremaa ♂ 2a+ (Maris Sepp) (foto).

02.05.2025 Abruka s, Anseküla khk, Saaremaa ♀ ja ♂ 2a+ (Raul Vilks) (foto).

21.05.2025 Loona, Kihelkonna khk, Saaremaa ♂ (Rein Nellis).

25.05.2025 Maleva, Kaarma khk, Saaremaa ♂ (Rein Nellis, Riste Nellis, Ruudi Nellis).

08.–18.06.2025 Looede tammik, Nasva, Kaarma khk, Saaremaa 3 is ♂ (Timo Nuoranen, Uku Paal, Mariliis Paal jt) (foto).

Lõunapoolne liik, kelle lähimad püsivad pesitsusalad jäävad Ojamaa saarele (Gotland) ja keda meil kohatakse peamiselt Saaremaal ja Hiiumaal. Kaelus-kärbsenäpi emaslinde on suhteliselt raske määrata ning liik võib must-kärbsenäpiga ristuda. HK otsusega arvati kaelus-kärbsenäpp 2026. aastast HK-s käsitletavate liikide nimestikust välja.

**Sinisaba** *Tarsiger cyanurus* (13/21 – 1/1)

10.10.2025 Tilla, Halliste khk, Viljandimaa (Adam Alliksaar) (foto).

Idapoolsete taigametsade lind, kelle talvitusala on Kagu-Aasias. Ehkki sinisaba pesitseb Soomes üha arvukamalt ja laiemalt (Keller et al., 2020), on teda meil kohatud harva.

**Niidu-kaelustäks** *Saxicola maurus* (14/14 – 1/1)

13.06.2025 Leina, Häädemeeste khk, Pärnumaa ♂ 2a+ , alamliik *hemprichii* (Helgur Mägi jt) (foto).

Niidu-kaelustäksi pesitsusalad asuvad Siberis, Kesk-Aasia põhjaosas ja Kaukaasias. Eestis kohatakse teda peamiselt mai teisel poolel või sügisel. Vahepeal eraldi liikideks arvatud niidu- ja ida-kaelustäksi käsitletakse nüüd jälle ühe liigina – niidu-kaelustäksina. See on Eestis alles teine alamliik *hemprichii* leid.

**Körbe-kivitäks** *Oenanthe deserti* (6/6 – 1/1)

11.–12.09.2025 Rahuste, Jämaja khk, Saaremaa (Margus Ellermaa, Jukka Salokangas jt) (foto).

Eesti 7. leid. Aasia ja Aafrika kõrbealade liik, kes satub eksikülalisena harva ka Põhja-Euroopasse.

**Liiv-kivitäks** *Oenanthe isabellina* (1/1 – 1/1)

13.09.2025 Sakla, Valjala khk, Saaremaa ♀ (Margus Ellermaa, Jukka Salokangas jt) (foto).

Eesti 2. leid. Lõuna- ja kagupoolse levilaga liik, kelle pesitsusalad ulatuvad Bulgaariast Mongooliani. Põhja-Euroopasse esib harva ja kivitäksist eristamine on sageli keerukas.

**Mustkurk-raat** *Prunella atrogularis* (1/1 – 1/1)

22.11.2025 Sääre, Jämaja khk, Saaremaa (Merike Pikkmeets) (foto).

Eesti 2. leid. Ida- ja kagupoolse levilaga liik, kelle lähimad pesitsusalad asuvad Uuralis. Põhja-Euroopas on see liik haruldane eksikülaline.

**Jõgivästrik** *Motacilla cinerea* (kõik vaatlused kuni 2009, pesitsemine kuni 2014).

28.03.1996 Kärkla 1, Pühalepa khk, Hiiumaa 2 is (Vello Tarning).

Jõgivästrikute kohtamisteateid viimasest kahest kümnendist HK enam ei käsitle. See vaatlus oli varem tagasi lükatud varase leiukuupäeva tõttu (Ots & Lilleleht, 2002). Nüüdseks teame, et jõgivästrik saabubki meile märtsi viimastel päevadel ja teada on ka üksikud talvised kohtamised.

**Väiketsiitsitaja** *Emberiza pusilla* (21/22 – 1/1)

18.10.2025 Ruhnu, Ruhnu khk, Saaremaa (Jukka Salokangas, Margus Ellermaa) (foto).

Kirdepoolse levilaga liik, keda Eestis kohatakse peamiselt rändeajal.

**Põhjatsiitsitaja** *Emberiza rustica* (47/X – 1/1)

09.05.2025 Viitna, Haljala khk, Lääne-Virumaa (Álvaro García Martín).

Põhja- ja idapoolse levilaga liik. Eestis kohatakse põhjatsiitsitajat läbirändel, mitte igal aastal, aga ta on meil varem ka pesitsenud. Rändel olevate isendite määramine on keeruline ja nende puhul võib määramisel abi olla lennuhüüu salvestisest.

**Halltsiitsitaja** *Emberiza calandra* (63/X – 1/1)

29.05.–07.06.2025 Paldiski, Harju-Madise khk, Harjumaa ♂ (Tõnis Tamme, Annaleena Vaher jt) (foto, helisalvestis).

Halltsiitsitaja on Lõuna-Euroopas tavaline, Põhjamaades haruldaseks jäänud haudelind. Eestis on ta suhteliselt harv eksikülaline.

**TUNNUSTATUD TEATED. EBASELGE PÄRITOLUGA LIIGID (D-KATEGOORIA)**  
**ACCEPTED RECORDS. SPECIES OF UNCLEAR ORIGIN (CATEGORY D)**

**Lumehani** *Anser caerulescens* (44/45 – 1/1)

03.05.2025 Audru polder, Audru khk, Pärnumaa (Margus Ellermaa, Irja Tammekänd) (foto).

Lumehane pesitsusalad on Kirde-Siberis ja Põhja-Ameerikas. Meile sattunud lumehaned on tõenäoliselt pärit linnuaedadest või osaliselt metsistunud asurkondadest Lääne- ja Põhja-Euroopas, kuid on tõestatud liigi sattumine Euroopasse ka looduslikelt asualadelt. Lumehane määramine ei ole lihtne, sest puhaste lumehanedega kõrval on Eestis kohatud ka lumehane hübriide teiste hanedega ja lagledegaga.

**Heleflamingo** *Phoenicopterus roseus* (8/8 – 0/0)

06.1922/06.1923 Maalaht, Viinistu, Kuusalu khk, Harjumaa (Martin Sepmann) (lastud, foto kaavikust).

Heleflamingo pesitsusalad asuvad Euroopa lõunaosas. Liik on Eestis arvatud D-kategooriasse, sest tegemist on loomult väga paiksete lindudega, kelle eksimine levikuarealist kaugele on ebatõenäoline. Seega on Eestis kohatud linnud olnud ilmselt vangistusest põgenenud. Kõik vaatlused pärinevad eelmisest sajandist. Nelja isendi puhul oli tegemist lastud linnuga. Heleflamingo vaatlus Maalahelt oli küll varasemalt teada, kuid HK aruannetes ekslikult avaldamata jäänud.

**TUNNUSTATUD TEATED. VANGISTUSEST LAHTIPÄÄSENUD LINNUD (E-KATEGOORIA)**  
**ACCEPTED RECORDS. ESCAPEES FROM CAPTIVITY (CATEGORY E)**

**Vööthani** *Anser indicus* (49/42 – 1/1)

02.05.2025 Reola, Kambja khk, Tartumaa (Andrzej Rumiński) (foto).

Seda Sise-Aasiast pärinevat liiki peetakse paljudes Euroopa linnuaedades ja põgenikke kohatakse meie aladel järjest sagedamini. Vööthani hakanud pesitsema

näiteks Hollandis, Belgias, Suurbritannias, Prantsusmaal, Saksamaal (Keller et al., 2020). Ilmselt on vajalik vööthane meil edaspidi käsitleda pigem sissetalutud liigina kui puuripõgenikuna.

**TUNNUSTAMATA TEATED**  
**RECORDS NOT ACCEPTED**

**Kirde-mustlagle** *Branta bernicla nigricans*

01.11.2024 Piirumi, Häädemeeste khk, Pärnumaa 1 (foto).

Vahepealsete tunnustega isend, keda täie kindlusega alamliigini määrata pole võimalik.

**Pikksaba-änn** *Stercorarius longicaudus*

23.07.2025 Tahkuna, Reigi khk, Hiiumaa.

Kindlaks määranguks liiga suur distants. Paljusid olulisi tunnuseid nii ei näe.

**Tundrakaur** *Gavia adamsii*

19.05.2018 Paldiski, Harju-Madise khk, Harjumaa 1-2 is 2a (foto).

Kirjeldus puudub. Foto ei toeta määrangut.

**Siidhaigur** *Egretta garzetta*

16.05.2019 Saunja, Lääne-Nigula khk, Läänemaa.

19.05.2022 Audru, Audru khk, Pärnumaa.

21.05.2022 Ilmatsalu, Tartu-Maarja khk, Tartumaa.

08.06.2025 Vergi, Haljala khk, Lääne-Virumaa.

Puuduliku kirjeldusega vaatlused. Olulisi tunnuseid pole välja toodud.

**Mustlauk-õgija** *Lanius minor*

04.05.2025 Hargla, Hargla khk, Valgamaa.

Kirjeldus pole määranguks piisav.

**Tuttlõoke** *Galerida cristata*

29.03.2024 Avispea, Väike-Maarja khk, Virumaa = Lääne-Viru mk.

07.08.2025 Mõisimaa, Kirbla khk, Pärnumaa (foto).

Selle liigi puhul on oluline lisaks kuulnud häälele ka näha määrangut toetavaid tunnuseid. Põldlõokesest eristamiseks on vaja head fotomaterjali või põhjalikku kirjeldust. Avispeal kohatud isend oli põgusalt nähtud rändel häälitsev lind, Mõisimaa linna puhul oli pigem tegemist põldlõokesega.

**Tarna-roolind** *Acrocephalus paludicola*

15.07.2022 Audru polder, Audru khk, Pärnumaa 1-2 is (helisalvestis).

Nii haruldane liik nõuab head dokumentatsiooni. Välimuse kirjeldus puudulik ja salvestis ei välista kõrkja-roolindu.

**Liiv-kivitäks** *Oenanthe isabellina*

18.08.2013 Tallinn, Harjumaa (foto).

Määranguks olulisi tunnuseid ei ole fotodelt näha. Kirjeldus puudub.

**Kuldtsiitsitaja** *Emberiza aureola*

09.05.1984 Karisöödi, Hargla khk, Võrumaa ♂.

Varem kinnitatud vaatlus (Eesti 3. leid) (Lilleleht & Leibak, 1992), kuid uuel käsitlemisel tagasi lükatud. Vaadeldud linna kirjeldus ja käitumine ei vasta kuldtsiitsitajale. Nii vara see liik kevadel Põhja-Euroopasse ei jõua. Eestist on nüüd teada vaid kaks kuldtsiitsitaja leidu aastatest 1972 ja 1977.

**Halltsiitsitaja** *Emberiza calandra*

16.05.2025 Altmäe, Nõo khk, Tartumaa.



**TÄNUAVALDUSED**

HK tänab kõiki linnuvaatlejaid, kes harulduste kohtamistead on HK-le esitanud. HK-d aitas info kogumisel Tiit Tali. Aruande koostajad tänavad Kalle Muru ja Margus Otsa abi eest teksti viimistlemisel.

## SUMMARY

## 2025 ESTONIAN RARITIES: REPORT OF THE ESTONIAN RARITIES COMMITTEE

The 21st report of the Estonian Rarities Committee covers the year 2025. A total of 126 records were thoroughly assessed, of which 113 (90%) were accepted. One new species occurring in an apparently wild state (category A) was added to the Estonian list during 2025: Sooty Shearwater (*Ardenna grisea*). Additionally, three species were removed from the list owing to taxonomic changes. As of December 31st 2025, a total of 400 species have been recorded in Estonia, either occurring in a wild state or as released species with self-sustaining breeding populations established in Estonia or neighboring countries.

The records are presented by species, following the taxonomic sequence of AviList: The Global Avian Checklist (avilist.org), and arranged chronologically within each species. Records of birds with uncertain origin, escapees from captivity, and those not accepted are listed separately from the main body of accepted records.

The four numbers in brackets following each species name (a/b – c/d) represent: (a) total number of records prior to 2025; (b) number of individuals (where identifiable) prior to 2025; (c) number of records in 2025, and (d) number of individuals in 2025. The letter “X” denotes an unknown number of records or individuals. Each record includes the following details: date(s), locality, parish (khk), district, number of individuals (is, isend), pairs (paar), nests (pesa), sex and age (if known; ‘a’ = calendar year), and the name(s) of observer(s). A few Estonian terms and their meanings: ja = and, või = or, laht = bay, järv = lake, tõenäoliselt sama isend = probably the same individual, pesitsemine = breeding, jt = and others.

## KASUTATUD KIRJANDUS

- AviList Core Team. (2025). *AviList: The Global Avian Checklist, v2025*. <https://doi.org/10.2173/avilist.v2025>
- Forsman, D. (2016) *Flight identification of raptors of Europe, North Africa and the Middle East*. Christopher Helm.
- Illera, J. C., Richardson, D. S., Helm, B., Atienza, J. C., & Emerson, B. C. (2008). *Phylogenetic relationships, biogeography and speciation in the avian genus Saxicola. Molecular Phylogenetics and Evolution*, 48(3), 1145–1154.
- Keller, V., Herrando, S., Voříšek, P., Franch, M., Kipson, M., Milanesi, P., Martí, D., Anton, M., Klvaňová, A., Kalyakin, M. V., Bauer, H. -G. & Foppen, R. P. B. (2020) *European Breeding Bird Atlas 2: Distribution, Abundance and Change*. European Bird Census Council & Lynx Edicions.
- Ławicki, Ł. & Perlman, Y. (2017) Black-winged kite in the western palearctic: increase in breeding population, vagrancy, and range. *Dutch Birding*, 39, 1–12.
- Lilleleht, V. & Leibak, E. (1992). Linnuharuldused Eestis kuni aastani 1989. Eesti linnuharulduste komisjoni aruanne (3). *Hirundo*, 10, 3–19.
- McLaughlin, J. F., B. C. Faircloth, T. C. Glenn, & K. Winker (2020). Divergence, gene flow, and speciation in eight lineages of trans-Beringian birds. *Molecular Ecology*, 29, 3526–3542.
- Ots, M. & Lilleleht, V. (2002). Linnuharuldused Eestis 1998–2000. Eesti linnuharulduste komisjoni aruanne. *Hirundo*, 15, 59–82.
- Ots, M. & Paal, U. (2004). Linnuharuldused Eestis 2001.–2002. a. Eesti linnuharulduste komisjoni aruanne. *Hirundo*, 17, 31–57.
- Ots, M. & Klein, A. (2005). Linnuharuldused Eestis 2003–2004. Eesti linnuharulduste komisjoni aruanne nr. 5. *Hirundo*, 18, 67–102.
- Poelstra, J. W., Vijay, N., Bossu, C. M., Lantz, H., Ryll, B., Müller, I., ... & Wolf, J. B. (2014). The genomic landscape underlying phenotypic integrity in the face of gene flow in crows. *Science*, 344(6190), 1410–1414.
- Spaulding, F., McLaughlin, J. F., Cheek, R. G., McCracken, K. G., Glenn, T. C., & Winker, K. (2023). Population genomics indicate three different modes of divergence and speciation with gene flow in the green-winged teal duck complex. *Molecular Phylogenetics and Evolution*, 182, 107733.
- Väisänen, R., Huhtinen, H., Lampila, P., Lehtikainen, A., Lehtikainen, P., Normaja, J. & Velmala, W. (2015). Rariteettkomitean hyväksymät vuoden 2014 harvinaisuushavainnot. *Linnut-vuosikirja*, 2014, 78–93.
- Zink, R. M., Pavlova, A., Drovetski, S., Wink, M., & Rohwer, S. (2009). Taxonomic status and evolutionary history of the *Saxicola torquata* complex. *Molecular Phylogenetics and Evolution*, 52(3), 769–773.